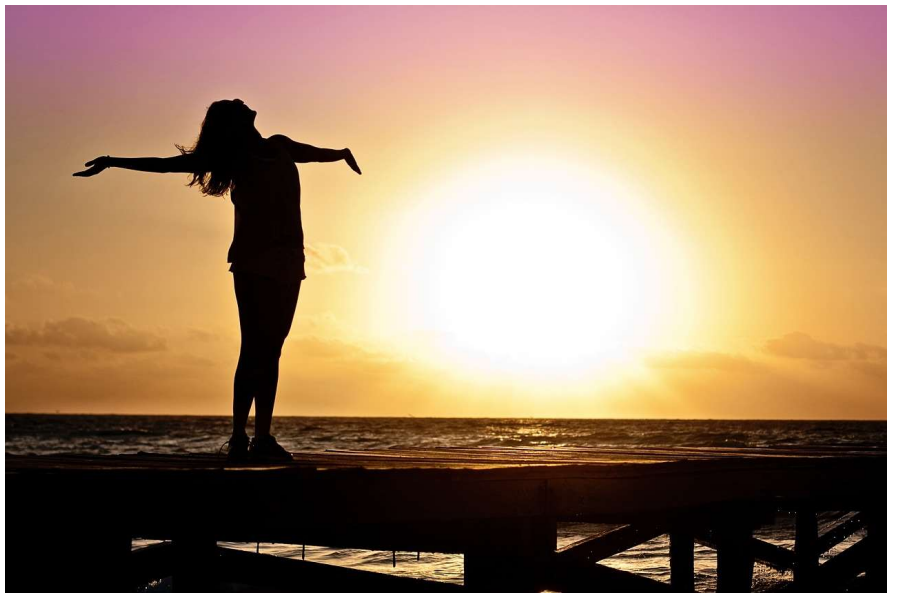

Tulevaisuus- lukutaidon harjoituksia

KYMENLAAKSO
Ennakointi

Näkymä –
tulevaisuusdataa
päätöksentekoon –hanke

Sisältö

Mihin tarvitaan tulevaisuusajattelua?	sivu 3
Arvohuutokauppa	sivu 4
Historiajana	sivu 6
Tulevaisuusjana	sivu 7
Delfoi-raati	sivu 8
Muutosvoimien tunnistaminen	sivu 9
Tulevaisuuden tekeminen	sivu 10
Kymenlaakso 2030 tulevaisuuskuvat	sivu 11

Mihin tarvitaan tulevaisuus- ajattelua?

Tulevaisuusajattelulla tarkoitetaan sitä, että osaamme tietoisesti ajatella tulevaisuutta, osaamme hahmottaa erilaisia tulevaisuuksia, sekä ymmärrämme nykyhetken valintojen merkityksen tulevaisuuden rakentumisessa.

Tarvitsemme tulevaisuusajattelua, jotta opimme näkemään tulevaisuudessa erilaisia mahdollisuuksia. Toivottavien tulevaisuuksien kuvittelemisen on tärkeää, jotta osaamme suunnitella toimia, joilla toivottava tulevaisuus voidaan saavuttaa tai ei-toivotulta tulevaisuudelta välttyä. On myös tärkeää ymmärtää omien ja yhteiskunnan tekemien valintojen merkitys tulevaisuuden rakentamisessa.

Tulevaisuusajattelun taitojen ja tulevaisuususkon vahvistaminen edellyttävät kokonaisvaltaista lähestymistapaa, joka yhdistää sekä konkreettisia taitoja että positiivista asennetta tulevaisuutta kohtaan. Opetushenkilöstö toimii tärkeinä roolimalleina ja innostajina tässä prosessissa.

Ekamissa kehitetään jatkuvasti hankkeiden tuella kykyä muodostaa tulevaisuusnäkemys sekä hyödyntää niitä lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseksi. Näkymä – tulevaisuusdataa päätöksentekoon – hankkeen toimenpiteillä pyrittiin vahvistamaan ennakoinnin vaikuttavuutta toteuttaen tulevaisuustyöpajoja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Tässä julkaisussa esitellään erilaisia Näkymä – hankkeessa kokeiltuja tulevaisuustyöpajojen malleja. Mallit on tarkoitettu ensisijaisesti Ekamin koulutusalojen opetuskäyttöön. Mikään ei estä soveltamasta niitä myös muualla – luokkatilojen lisäksi luonnossa tai tiimin kokoontumisissa.

Esitellyissä malleissa on osittain sovellettu Lasten ja nuorten säätien Tulevaisuuskoulun tulevaisuustyöpajoja. [Tulevaisuuskoulun](#) koulutuksiin ja materiaaleihin kannattaa jokaisen ekamilaisen tutustua!

[Vinkkejä tulevaisuustyöpajamenetelmien toteuttamiseen](#) saat myös Xamkin tuottamasta julkaisusta [Osallistavaa ennakointia – Kehittäjän tulevaisuustyöpajamenetelmät](#) (Leirimaa & Viljakainen 2023).

Arvo- huutokauppa 1/2

Suomalaisen yhteiskunnan vahvuutena on pidetty yhtenäisyyttä ja mahdollisuuksien tasa-arvoa. Ne ovat luoneet perustan luottamukselle. Olemme voineet lähteä siitä, että pystymme tarjoamaan kaikille, kotitaustasta riippumatta, suunnilleen yhtä hyvät työkalut oman elämän rakentamiseen. Hyvinvointivaltio ei ole meille vain järjestelmä - se on arvopohja, jonka eteen kannattaa ja kuuluu yhdessä tehdä työtä. Siksi ajattelemme, että tulevaisuudesta ei voida keskustella ilman arvojen yhteistä sanoittamista. Ensimmäisenä esiteltävää mallia kokeiltiin Ekamin soten ja liiketalouden yhteisessä tulevaisuuspäivässä 19.10.2023.

Osallistujamäärä: 4+ / pienryhmäharjoitus

Kesto: 15-30 min

Harjoitus kehittää kykyä tunnistaa vaihtoehtoisia ajattelumalleja ja osallistua dialogiseen keskusteluun arvoista.

Alkuvalmistelut:

Suunnittele, miten toteutat osallistujien pienryhmiin jakamisen. Kopioi jokaiselle osallistujalle alla oleva kuva arvoista sekä pienryhmille pieniä tuhannen euron seteleitä (lappu, jossa lukee 1000 €). Kopioi ja leikkaa seteleitä riittävästi huutokauppa varten (katso ohje seuraavalla sivulla).

Varaa lisäksi jokaiselle osallistujalle kynä ja post-it-lappuja sekä koko ryhmälle yhteinen flappi.

Yleinen hyvä	Aktivismi	Helppous	Kehitys	Monimuotoisuus	Suojeleminen
	Anteeksianto	Henkisyys	Kompleksisuus	Myötätunto	Tasapuolisuus
	Eettisyys	Inspiroiminen	Laajakatseisuus	Muutos	Tietäminen
Itsensä toteuttaminen	Epäitsekkyys	Intuitio	Läsnäolo	Osallistuminen	Vastavuoroisuus
	Erillisyyt	Kauneus	Mentorointi	Rauhallisuus	Viisaus
	Kestävä kehitys	Rauha	Ymmärtäminen	Yhteisöllisyys	Yhdessä luominen
Perusta	Aitous	Sivistyneisyys	Keskittyminen	Anteliaisuus	Haastaminen
	Eheys	Tiedostaminen	Laatu	Empatia	Itsenäisyys
	Hyväksyntä	Uteliaisuus	Rehellisyys	Intohimo	Kommunikaatio
	Johtajuus	Aloitteellisuus	Taiteellisuus	Kiitollisuus	Luovuus
	Kärsivällisyys	Innovatiivisuus	Tieteellisyys	Luominen	Saavutus
	Rationaalisuus	Elinvoimaisuus	Uuden etsintä	Rohkeus	Tasapaino
	Avoimuus	Vastuullisuus	Tuki	Tarkkanäköisyys	Tyyneys
	Arvostus	Turvallisuus	Mielihyvä	Mukavuus	Vaihtelu
	Huumori	Vaikuttaminen	Realismi	Reiluus	Sinnikkyys
	Itsevarmuus	Ystävällisyys	Terveys	Toimeentulo	Kunnioitus
	Kohtuus	Avuliaisuus	Työ	Uskollisuus	Luotettavuus
	Läheisyys	Ilo	Vakaus	Virkistäytyminen	Yhteenkuuluvuus
	Perinteet	Joustavuus	Haavoittuvuus	Huolellisuus	
	Tehokkuus	Kunnia	Innostuneisuus	Itsekuri	
	Toivo	Oma rauha	Järjestys	Kiintymys	

Arvo- huutokauppa 2/2

Harjoituksen toteutus:

I vaihe

Pyydä jokaista osallistujaa valitsemaan itsenäisesti monisteesta neljä (4) hänelle tärkeintä tulevaisuuden arvoa ja kirjoittamaan jokainen arvo omalle post-it-lapulle.

II vaihe

Pyydä laittamaan kaikkien pienryhmän osallistujien laput pöydälle. Samoja arvoja sisältävät laput laitetaan päällekkäin.

III vaihe

Aloitetaan huutokauppa. Kullakin pienryhmällä on käytettävissään rahaa 20 000 €. Raha voi olla esimerkiksi yrityksen starttirahaa. Ryhmän tulee keskenään jakaa raha tärkeimmiksi kokemillensa arvoille haluamallaan tavalla. Tavoite on valita pienryhmälle neljä - viisi (4-5) arvoa.

IV vaihe

Onko jollakin arvolla selkeästi eniten rahaa? Tuo arvo poimitaan erilleen.

Neuvottelu: joillakin arvoilla voi olla yhtä paljon rahaa. Ryhmän tulee tehdä yhdessä valintoja niin, että lopuksi on yhteensä neljä tai viisi arvoa.

V vaihe

Kirjoitetaan pienryhmien ostamat arvot yhdelle flapille. Jos jokin arvo toistuu usein, merkitään esiintymien määrä flapille niin sanotulla tukkijätjän kirjanpidolla.

Lopuksi käydään keskustelu valituista arvoista.

- Miten hyvin valitut arvot toteutuvat tällä hetkellä yhteisössänne / koko yhteiskunnassa?
- Minkälaisia toimia meiltä vaaditaan, jotta ne toteutuvat tulevaisuudessa?

Historiajana

Osallistujamäärä: 4+ / yksilö- tai ryhmäharjoituksena

Kesto: 15-30 min

Harjoitus soveltaa [Sitran tulevaisuustajuus -menetelmää](#) kehittämällä osallistujien kykyä tunnistaa vaihtoehtoisia ajattelumalleja, osallistua dialogiseen keskusteluun nykyisyyteen vaikuttavista tekijöistä sekä ymmärtää tulevaisuusvallan käsitettä.

Alkuvalmistelut:

Varaa jokaiselle osallistujalle tai ryhmälle kynä ja post-it-lappuja sen mukaan, toteutatteko harjoituksen yksilö- vai ryhmätyönä. Suunnittele, miten toteutat osallistujien pienryhmiin jakamisen.

Piirrä esimerkiksi tussitaululle jana valitsemallasi jaksolla (esimerkiksi 30 vuotta taaksepäin). Huomioi jakson valinnassa osallistujien ikä.

Harjoituksen toteutus:

I vaihe

Millaisessa maailmassa olet elänyt? Mitä on tapahtunut 30 vuoden aikana? Pyydä osallistujia kirjoittamaan asioita post-it-lapuille (yksi asia per lappu) ja tuomaan ne taululle piirretyn janan yläpuolelle.

Käykää lyhyesti keskustellen läpi lappujen sisällöt.

II vaihe

Poimitaan asioista ne, jotka ovat voimakkaimmin vaikuttaneet maailmaan, jossa elämme tänään. Siirrä laput janan alapuolelle. Voit pyytää osallistujia siirtämään lappuja tai siirtää niitä käydyn keskustelun pohjalta itse.

III vaihe

Keskustelu: Kenellä on ollut valta päättää siihen, miten asiat ovat tänään? Vinkki kolmanteen vaiheeseen: Pyydä nousemaan seisomaan tai nostamaan käsi ylös, jos... poliittiset päättäjät voivat vaikuttaa / vain rikkaat voivat vaikuttaa / kuka tahansa voi vaikuttaa / sinä voit vaikuttaa. Nousihan jokainen osallistuja viimeisessä vaiheessa seisomaan? Käykää keskustelu siitä, mitä tulevaisuusvallan käyttäminen kunkin kohdalla tarkoittaa.

Tulevaisuus -jana

Osallistujamäärä: 4+

Kesto: 15-30 min

Harjoitus kehittää kykyä ilmaista omia mielipiteitä, tunnistaa vaihtoehtoisia ajattelumalleja ja osallistua dialogiseen keskusteluun tulevaisuudesta. Harjoitus toimi keväällä 2023 somemarkkinoijien tulevaisuustyöpajan lämmittelynä.

Alkuvalmistelut:

Valmistele harjoitusta varten esteetön tila. Teippaa lattiaan yksi pitkä maalarinteippi. Toinen pää kuvastaa kannanottoa "Täysin samaa mieltä" ja toinen pääty "Täysin eri mieltä". Voit merkata nämä ääripäät vaikka merkein + (plus) ja - (miinus).

Harjoituksen toteutus:

Pyydä osallistujia seisomaan vapaasti tilassa. Kerro, että tulet esittämään heille väittämiä tulevaisuudesta. Pyydä jokaista osallistujaa pohtimaan omaan kantaansa väittämään, ja asettumaan seisomaan janalle siihen kohtaan, joka kuvastaa parhaiten omaa ajattelua.

Jokaisen väittämän jälkeen osallistuja asettuu janalla omaan kohtaan. Pyydä jokaisen väittämän jälkeen osallistuja keskustelemaan lyhyesti lähinnä olevan henkilön kanssa siitä, miksi valitsi juuri tämän kohdan janalla.

Väittämiä tulevaisuudesta:

- Tulevaisuuksia on vaihtoehtoisia ja sinne on monia erilaisia reittejä.
- Vaikutan itse omaan tulevaisuuteeni.
- Vanhempani ja kaverini vaikuttavat tulevaisuuteeni.
- Tulevaisuus on parempi kuin nykyhetki.

Lopuksi voidaan asettua seisomaan piiriin siten, että jokainen näkee toisensa. Käydään lyhyt loppukeskustelu siitä, miltä harjoitus tuntui. Keskustelu voidaan toteuttaa vieressä seison kanssa, ja purkaa pareittain.

Vinkki: hyödynnä harjoituksessa Futuristitestiä. [Futuristitesti - Ennakointi Kymenlaakson liitto](#). (Varaa aikaa noin viisi minuuttia.) Kuinka positiivisesti tai negatiivisesti kukin suhtautuu tulevaisuuteen? Pyydä osallistujia asettumaan janalle seisomaan kohtaan, joka kuvaa hänen ajatuksiansa.

Delfoi-raati

Osallistujamäärä: 4+

Kesto: 15–30 min

Harjoitus kehittää osallistujan kykyä ilmaista omia mielipiteitä, tunnistaa vaihtoehtoisia ajattelumalleja ja osallistua dialogiseen keskusteluun tulevaisuudesta.

Alkuvalmistelut:

Valmistele harjoitusta varten esteetön tila. Teippaa lattiaan alempana olevan kuvan mukainen nelikenttä. Nelikentän oikea ylänurkka kuvastaa kannanottoa toivottavaa ja todennäköistä ja vastaavasti vasen alanurkka ei-toivottavaa ja epätodennäköistä.

Harjoituksen toteutus:

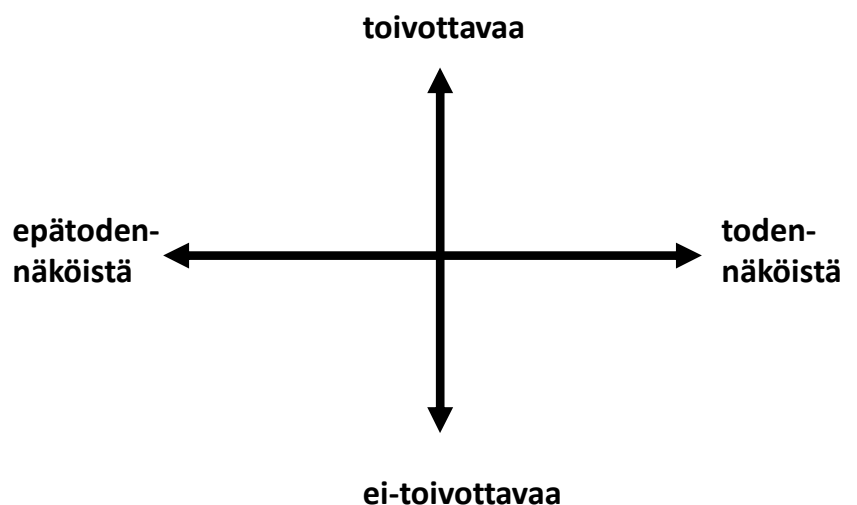
Pyydä osallistujia seisomaan vapaasti tilassa. Kerro, että tulet esittämään heille väittämiä tulevaisuudesta. Pyydä jokaista osallistujaa pohtimaan omaan kantaansa väittämään, ja asettumaan seisomaan nelikentälle siihen kohtaan, joka kuvastaa parhaiten omaa ajattelua.

Jokaisen väittämän jälkeen osallistuja asettuu nelikentälle omaan kohtaan. Pyydä jokaista tarkastelemaan sitä, miltä nelikenttä näyttää. Pyydä jokaisen väittämän jälkeen osallistujia keskustelemaan lyhyesti lähinnä olevan henkilön kanssa siitä, miksi valitsi juuri tämän kohdan janalla.

Väittämiä tulevaisuudesta:

1. VUONNA 2050 OPPILAITOKSISSA TARJOILLAAN SOLUVILJELTYÄ LABORATORIORUOKAA
2. VUONNA 2050 AJOKORTITTOMAT NUORET LIIKKUVAT ITSEOHJAUTUVIEN ROBOTTIAUTOJEN KYDDISSÄ
3. VUONNA 2050 KOULUISSA OPISKELIJOIDEN OPPIMISKYKYÄ PARANNELLAAN AIVOHAKKEROINNILLA.

Lopuksi voidaan asettua seisomaan piiriin siten, että jokainen näkee toisensa. Käydään lyhyt loppukeskustelu siitä, miltä harjoitus tuntui. Keskustelu voidaan toteuttaa vieressä seison kanssa, ja purkaa pareittain.

Vinkki: Kymenlaakson ennakointipalvelusta [Ennakointipalvelu – Ennakointi Kymenlaakson liitto](#) tai tämän julkaisun viimeisen sivun tulevaisuuskuvista voit hakea erilaisia väittämiä oman seutumme tulevaisuuteen liittyen.

Muutos- voimien tunnista- minen

Harjoituksen kesto: 45min - 90min (1-2 oppituntia harjoituksen laajuudesta riippuen)

Osallistujamäärä: pienryhmät

Alkuvalmistelut: pienryhmille tietokoneet/kännykät, sanoma- ja aikakauslehtiä, fläppipaperit, tussit, post-it -lappuja.

Harjoituksen toteutus:

Voitte ensin tutustua Kymenlaakson megatrendeihin Thinglink-pelin avulla: "[Sitran megatrendit 2023](#)". Mikäli aikaa on vähemmän, virittäytymisen voi tehdä opettajan lyhyen alustuksen avulla.

Tämän jälkeen opiskelijoiden tehtävä on valita ja rajata jokin heitä kiinnostava ja ajankohtainen ilmiö yhteiskunnassa. Ilmiö tai asia voi olla koko luokalle yhteinen tai pienryhmät voivat valita eri ilmiöt. Tärkeintä on, että se on innostava ja kiinnostava.

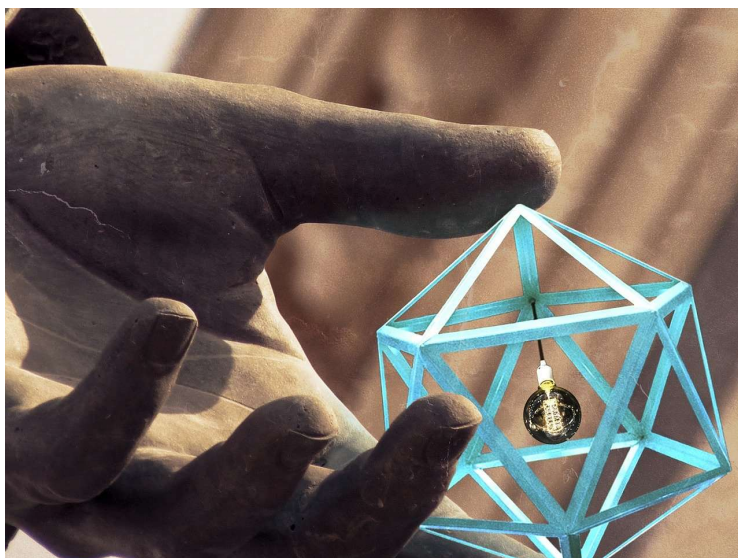
Opiskelijoiden tehtävä on etsiä aineistoista valittuun ilmiön liittyviä erilaisia muutosvoimia. Muutosvoimien tunnistamisessa tarvitaan tutkivaa asennetta ja lähteitä, joista näitä voi tunnistaa. Lähteitä voivat olla vaikkapa uutiset, aikakauslehdet ja sosiaalinen media. Muutosvoimat kirjataan post-it -lapuille. Tälle vaiheelle on hyvä varata riittävästi aikaa, noin 20min.

Muutosvoimien tunnistamisen jälkeen jokainen ryhmä esittelee havaintonsa muille. Muutosvoimat kootaan yhteen isolle fläpille, luokittamalla ne muutosvoimittain. Tähän on hyvä varat 15-20min. Aina ei ole helppo erottaa, onko kyseessä *heikko signaali, trendi, megatrendi vai musta joutsen*. Älkää antako sen hidastaa työskentelyä, sillä pääasia on, että olette tunnistaneet tulevaisuuden kannalta merkittävän muutosvoiman.

Luokittelun jälkeen on hyvä lopuksi yhdessä pohtia: miksi juuri nämä muutosvoimat ovat merkittäviä? Miten ne liittyvät toisiinsa? Miten erilaisissa arkisissa asioissa nämä muutosvoimat nyt näkyvät? Keskustelu on oppimisen kannalta merkittävin vaihe. Tälle on hyvä varata 15-20min.

Vinkki: Muutosvoimien luokittelu edellyttää ennakoinnin [peruskäsitteiden hallitsemista](#).

Tulevaisuuden tekeminen

Harjoituksen kesto: 45min – 90min

Osallistujamäärä: pienryhmät

Harjoitus kehittää osallistujan kykyä ilmaista omia mielipiteitä, osallistua dialogiseen keskusteluun tulevaisuudesta sekä tunnistaa erilaisia keinoja halutun tulevaisuuden tekemiseksi. Harjoituksesta saatiin myönteisiä kokemuksia Näkymä –hankkeessa nuorten työpajoissa sekä eräässä Ekamin aikuisopiskelijoiden ryhmässä.

Alkuvalmistelut:

Valmistele tila learning cafe –harjoitusta varten yhtä moneen ryhmään kuin on ryhmissä käsiteltäviä teemoja. Kopioi pöydille seuraavalla sivulla esitetyt Kymenlaakson Tulevaisuusverstaan 2022 raportilta poimitut tulevaisuuskuvat (yksi teema per ryhmä). Voit hyödyntää myös muita tulevaisuuskuvia. Varaa jokaiselle ryhmälle kyniä ja alla olevan kuvan mukainen A3-kokoinen tuloste työskentelyä varten. Suunnittele harjoituksen aikataulu huolellisesti.

Harjoituksen toteutus:

Pohtikaa ja kirjatkaa ylös kuhunkin teemaan liittyviä tulevaisuuden mukanaan tuomia mahdollisuuksia, mahdollisia haasteita ja uhkia sekä toimia, joilla voimme vahvistaa mahdollisuuksia ja välttää uhkien toteutumista. Tavoite on, että jokainen pienryhmä käy kaikissa teemoissa.

Keskustelkaa teemoihin tuotetuista sisällöistä joko pienryhmissä tai koko ryhmän kesken. Pohtikaa lopuksi yhdessä, millaisin keinoin voitte nyt tai tulevaisuudessa vaikuttaa siihen, minkälainen tulevaisuudesta tulee.

Vinkki: Harjoitus on tällaisenaan hyvin raskas ja vaatii osallistujilta hyvää keskittymiskykyä. Eri tilojen hyödyntäminen tai harjoituksen muokkaaminen niin, että ryhmät eivät käy kaikissa teemoissa, voivat keventää harjoitusta.

Kymenlaakso 2030		
Tulevaisuus on mahdollisuuksia täynnä, ainakin näitä:	Tulevaisuus tuo mukanaan myös näitä haasteita ja uhkia:	Näillä toimilla voimme vahvistaa mahdollisuuksia ja välttää uhkia:

Kymenlaakso 2030 tulevaisuus- kuvat

Kymenlaakson tulevaisuusverstas 2022

Yrityksille paikkariippumaton työ tuo entistä paremmat mahdollisuudet **työvoiman saatavuuteen alueen ulkopuolelta**. Työvoiman houkuttelu ja osaamisen pitäminen ja lisääminen alueella on tärkeää. **Tuoko paikkariippumattomuuden lisääntyminen Kymenlaaksolle uusia asukkaita?**

Maaseutuasiomisessa yhteisöllisyyden kokeminen ja lähipalveluiden turvaaminen ovat keskeisiä vetovoimatekijöitä. **Elävä maaseutu tuo myös huoltovarmuutta.**

Etäopiskelu avaa alueen oppilaitoksille mahdollisuudet saada opiskelijoita ympäri Suomen – tai maailman, kun opiskella voi kotona etäyhteydellä.

Muuttavakko nuoret tulevaisuudessa harvemmin opiskelemaan muualle?

Asuinpaikkavalinnoissa **hyvinvointi ja omien juurien arvostus** voivat olla nousevia teemoja. **Tehokkaan työskentelyn kannalta tarvitaan hyviä tietoliikenneyhteyksiä.**

Työ, arki ja toimeentulo

Osaajajapulan myötä monella alalla **työntekijästä on tullut se, jolla on valta valita**, missä työskentelee, kenen kanssa ja kuinka paljon. Toisaalta taloudellinen epävakaus ruokkii määräraakaisten työsuhteiden määrää entisestään samalla, kun alustatalous, mikrotyö ja muut uudistavat työelämää. **Pysyvä yhteiskunta perässä, kun työn tekemisen tavat monimuotoistuvat?**

Kymenlaakson tulevaisuusverstas 2022

Vihreät arvot korostuvat ja talousjärjestelmä muuttuu. Toimintatapojen muutosta vauhdittavat aiempaa vahvemmin kuluttajat, mutta myös lakien, säädösten ja verotuksen muutoksia kohti vihreää siirtymää tullaan näkemään.

Pienydinvoimaloiden tuleamisen uskotaan ratkaisevan suurten voimaloiden ongelmia. Tuuli- ja aurinkovoiman käyttö lisääntyy ja vetyteollisuuteen uskotaan vahvasti. **Ratkaisemmeko energiahaasteet vai joudummeko elämään tulevaisuudessa niukemmin?**

Ympäristö ja energia

Ilmaston lämpenemisen lisäksi on huomioitava myös muita näkökulmia, kuten **luonnon monimuotoisuus ja merten saastuminen**. Mm. raaka-aineiden louhinnan ja tehotuotannon ympäristövaikutuksia on ymmärrettävä paremmin ja ylipäätään **elinkaariajattelu** nousee entistä vahvemmin tietoisuuteemme. Tarvitsemme osaamista tutkia ja muuttaa nykyisiä toimintamalleja kestävämmiksi.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä sen myötä asetetut pakotteet ovat nopeuttaneet ja korostaneet **tarvetta energiaomavaraisuuteen ja fossiilisten polttoainelaitteiden luopumiseen.**

Kymenlaaksossa panostuksia on tehty erityisesti **akuteollisuuden** suuntaan. Uusia osajajia tarvitaan, mutta **ympäristövaikutuksien merkitystä ei myöskään tule unohtaa.**

Kymenlaakson tulevaisuusverstas 2022

Väestömme Kymenlaaksossa vanhenee vauhdilla. **Saako yhteiskuntamme pidettyä kaikesta huolen?** Millaisia valintoja täytyy tehdä, jos resurssit eivät riitä?

Etäpalvelut, naapuripaja ja vapaa-ehtoisapu voivat auttaa perusterveydenhuollon rinnalla, mutta eivät ratkaise koko ongelmaa. Digiosaaminen kasvaa, mutta yhtä helposti kasvaa digisyrjäytyminenkin.

Terveydenhuolto on tällä hetkellä jakautunut julkiseen, yksityiseen, työterveyteen ja opiskelijaterveydenhuoltoon. Ovatko palvelut **tasavertaisesti** kaikkien saatavilla? Saammeko tulevaisuudessaakin tarjottua **riittäviä palveluita kaikille?**

Yhteiskunta ja palvelut

Verkon ja digialustojen tuella laajenevat markkina-mahdollisuudet saavat **pienemmätkin yritykset kansainvälistymään**. Kv-osaamiselle tulee olemaan tarvetta. Työpaikoilla monimuotoisuuden lisääminen helpottaa työvoimapulaa, mutta ovatko kymenlaaksoiset yritykset ja työyhteisöt **valmiita kohtaamaan kansainvälisiä osajajia?**

Kymenlaakson tulevaisuusverstas 2022

Digitalisaation eteneminen avaa uudenlaisia mahdollisuuksia. Osalle asukkaista digitalisaatio kuitenkin tuo haasteita. **Onko kaikilla pääsy palveluihin ja riittävät digitaidot?**

Valeutusten ja kybervaikuttamisen määrä on kasvuunsa. **Tekoälyn** avulla luotuja kuvia tai videoita on vaikea enää erottaa aidoista. **Digiturvallisuuteen on panostettava yhä enemmän.**

Digitalisaation alati etenevän kehityksen myötä myös **jatkuvan oppimisen merkitys kasvaa.**

Turvallisuus ja digitalisaatio

Koronan tapaiset pandemiat ovat uhka myös tulevaisuudessa. **Mitä toimia terveyturvallisuus vaatii?**

Maanpuolustustahdon nousu on selkeästi nähtävissä. **Perinteisten arvojen** nousu pintaan voi nostaa arvostuksen ylöspäin myös perhekeskisuutta. Muuttuneissa tilanteissa käytetään aiempaa aikaa omien arvojen ja elämäntapojen pohdintaan: **mikä on oikeasti tärkeää?**

Sota Euroopassa on nostanut turvallisuusajattelun pintaan. Kansalaisia on kehoitettu pitämään yllä 72 tunnin kotivaraa. **Varautumisajattelu koskee kotitalouksien lisäksi myös yhteiskuntaa ja yrityksiä.**

Kymenlaakson **geopoliittinen asema on muuttunut** Ukrainan kriisin ja Naton myötä. Kymenlaaksolla varuskuntamaakuntana tilanne nostaa esiin niin uhkia kuin mahdollisuuksia. **Tuleeko alueestamme Suomen Nato-keskiyttymä?**

Kymenlaakson tulevaisuusverstas 2022

Älylaitteiden ja hyvinvoinnin mittareiden käyttäminen on lisääntynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana rajusti. Mittareilla kerätyn datan avulla pyritään optimoimaan omaa hyvinvointia ja suorituskykyä. Hyvinvointidatan keräämiseen eri alustoille liittyy myös **uhkakuvia**; oma data voi päätyä ei-toivottuihin käsiin.

Uudet viljelymenetelmät ja -kasvit sekä ylipäätään kasvispainotteisuus tarvitsevat uudenlaisia osaamista sekä alkuuotantoon että jalostukseen, innovaatio-osaamista ja kaupallistamista unohtamatta.

Pyöräilyn suosio on lisääntynyt paikasta toiseen liikkumisen tapana (työmatkat, kaupunkipyörät yms.), urheilumuotona, matkailumuotona ja jopa elämäntapana. Sähköavusteisten pyörien myynti on lisääntynyt.

Pystyisivätkö digitaaliset itseseurantalaitteet kuitenkin **ennaltaehkäisemään sairauksia** ilmoittamalla käyttäjälleen etukäteen lähestyvistä kakkostyypin diabetekesästä tai muusta sairaudesta?

Hyvinvointi

Vastakkainasettelu luomun, perinteisen viljelyn ja esimerkiksi GMO-muuntelun välillä jatkuu ja herättäneen varmasti tulevaisuudessa entistä enemmän mielipiteitä.

Digitaalisuuden lisääntyminen eri elämäntilanteille tulee osalla johtamaan passiivittumiseen, osalla se taas parantaa hyvinvoinnin kulmakivien tasapainoa elämässä.

Kymenlaakson tulevaisuusverstas 2022

Verkkojen ja järjestöjen **yhteiskunnallinen rooli** muuttuu. Nuorisovaltuustot, vanhusneuvostot ja muut toimivat tärkeinä kanavina päättäjien ja asukkaiden välissä tiedon ja tarpeiden välittämisessä.

Väkirakenteen muutoksen takia **maahanmuutolle tulee olemaan selkeä tarve**. Tämän sekä todennäköisesti lisääntyvien pakolaismäärien myötä monikulttuurisuus tulee lisääntymään.

Verkon ja digialustojen tuella laajenevat markkina-mahdollisuudet saavat **pienemmätkin yritykset kansainvälistymään**. Kv-osaamiselle tulee olemaan tarvetta. Työpaikoilla monimuotoisuuden lisääminen helpottaa työvoimapulaa, mutta ovatko kymenlaaksoiset yritykset ja työyhteisöt **valmiita kohtaamaan kansainvälisiä osajajia?**

Kymenlaakson tulevaisuusverstaiden raportit ovat luettavissa Kymenlaakso Ennakoi sivustolla.

Katso videolta, miten Kymenlaakson työntäjäorganisaatiot näkevät ennakkoinnin.